

PM 2003 RVII (Dnr 325-2793/2003)

Nytt beräkningssätt av arvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och kontaktfamiljer/stödfamiljer som korttidsvistelse enligt LSS att gälla fr.o.m. den 1 januari 2004

Borgarrådsberedningen föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Det nya beräkningssättet av arvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och kontaktfamiljer/stödfamiljer som korttidsvistelse enligt LSS godkännes i enlighet med vad borgarrådet anför.
2. Det nya beräkningssättet skall gälla fr.o.m. 1 januari 2004.

Föredragande borgarrådet Margareta Olofsson anför följande.

Bakgrund

Socialtjänstnämnden har till kommunstyrelsen överlämnat ett förslag till nytt beräkningssätt av arvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och kontaktfamiljer/stödfamiljer som korttidsvistelse enligt LSS. Kommunstyrelsen fattade den 18 december 2002 beslut om att anta Svenska kommunförbundets rekommendationer om nytt beräkningssystem och höjda arvoden till familjehem för barn, unga och vid förälder/barnplaceringar fr.o.m. den 1 januari 2003, samt den 18 juni 2003 beslut om motsvarande beräkningssätt och arvoden till familjehem för vuxna fr.o.m. den 1 juli 2003. Svenska kommunförbundet har därefter lämnat rekommendationer om motsvarande beräkningssätt och höjda dygnsarvoden till kontaktfamilj enligt SoL (*bilaga 1*) och kontaktfamilj/ stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS (*bilaga 2*).

Ärendets beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta stadsdelsnämnd och Vantörs stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret anser att Svenska Kommunförbundets rekommendationer är bra och att förslaget till förändrat beräkningssätt av arvoden är rimligt.

Bromma, Enskede-Årsta och Vantörs stadsdelsnämnder ställer sig samtliga bakom Svenska Kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av arvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och kontaktfamiljer/stödfamiljer enligt LSS.

Mina synpunkter

Insatserna kontaktfamilj/stödfamilj enligt SoL och LSS är betydelsefulla i det förebyggande arbetet inom framförallt barn- och ungdomsvården. Syftet med insatserna är att barnen ska få stöd och stimulans i sin utveckling och bli delaktiga i ett vardagligt

familjeliv samt att föräldrarna får hjälp och avlastning i föräldrarollen och tid för egna behov.

Under de senaste åren har ett missnöje med låga arvoden skapats bland familjehemmen, något som försvårat rekrytering och varaktighet av dessa. En förändring av beräkningssättet av arvodet är därför nödvändigt, och jag anser att Svenska Kommunförbundets rekommendationer till nytt beräkningssätt är bra. De nya arvodena innebär att kostnaderna för såväl kontaktfamiljer som korttidshem ökar i staden. Jag anser dock, liksom stadsledningskontoret, att ökningarna skall kunna inrymmas inom respektive nämnds budgetram.

Jag föreslår kommunstyrelsen besluta följande

1. Det nya beräkningssättet av arvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och kontaktfamiljer/stödfamiljer som korttidsvistelse enligt LSS godkännes i enlighet med vad borgarrådet anför.
2. Det nya beräkningssättet skall gälla fr.o.m. 1 januari 2004.

Stockholm den 27 november 2003

MARGARETA OLOFSSON

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

ÄRENDET

Socialtjänstnämnden har till kommunstyrelsen överlämnat ett förslag till nytt beräkningssätt av arvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och kontaktfamiljer/stödfamiljer som korttidsvistelse enligt LSS. Kommunstyrelsen fattade den 18 december 2002 beslut om att anta Svenska kommunförbundets rekommendationer om nytt beräkningssystem och höjda arvoden till familjehem för barn, unga och vid förälder/barnplaceringar fr.o.m. den 1 januari 2003, samt den 18 juni 2003 beslut om motsvarande beräkningssätt och arvoden till familjehem för vuxna fr.o.m. den 1 juli 2003. Svenska kommunförbundet har därefter lämnat rekommendationer om motsvarande beräkningssätt och höjda dygnsarvoden till kontaktfamilj enligt SoL (*bilaga 1*) och kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS.

Socialtjänstnämnden beslutade den 26 augusti 2003 att föreslå kommunstyrelsen att anta Svenska kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av dygnsarvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och LSS fr o m 2004-01-01.

Socialtjänstförvaltningens tjänsteutlåtande har i huvudsak följande lydelse.

Bakgrund

Insats i form av kontaktfamilj för barn och ungdomar ges enligt Socialtjänstlagen (SoL) och insats i form av kontaktfamilj/ stödfamilj som korttidsvistelse enligt Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS). Kontaktfamiljerna ersätts med ett arvode för sitt uppdrag och får en omkostnadsersättning som skall täcka deras merkostnader till följd av uppdraget.

Ersättningssystemet till kontaktfamiljerna är inte reglerat i lag utan är helt en angelägenhet för kommunerna. Svenska kommunförbundet har under många år givit landets kommuner förslag och rekommendationer för beräkning av ersättningar till familjehem och kontaktfamiljer. Med få undantag följer alla landets kommuner förslagen och rekommendationerna, så även Stockholms stad.

Förändrat beräkningssätt av arvoden till kontaktfamiljer

De tidigare låga arvoden bidrog till att skapa missnöje bland familjehemmen, vilket lett till svårigheter att rekrytera och behålla dessa. En förändring av beräkningssättet av arvodet till familjehemmen blev därmed aktuell. 2002-10-29 utkom Svenska kommunförbundet med Cirkulär 2002:98, Ersättningar vid familjehemsvård av barn, unga och vid förälder/barnplaceringar. 2003-01-14 utkom Cirkulär 2003:5 med motsvarande rekommendation för ersättning till familjehem för vuxna. I dessa cirkulär rekommenderas ett nytt beräkningssätt av arvodet som innebär att arvoden höjs med 20 procent från och med januari 2003. Därefter sker en årlig höjning per den 1 januari med det då senast kända genomsnittet av lönehöjningarna i vård- och omsorgsyrkena. I genomsnitt har löneutvecklingen sedan år 1994 varit 3 procent årligen inom dessa yrken. I tidigare ersättningssystem höjdes arvodesdelen i takt med prisbasbeloppet, vilket gav ett betydligt sämre utfall. Omkostnadsersättningen beräknas som tidigare prisbasbeloppet. Kommunstyrelsen beslutade 02-12-18 att anta Svenska Kommunförbundets rekommendationer om höjning av familjehemsarvoden vid placering av barn, unga och vid förälder/barnplaceringar och beslutade 03-06-18 om motsvarande beräkningssätt och höjning av arvoden till familjehem för vuxna.

I Svenska Kommunförbundets Cirkulär 2002:121 ges rekommendationer om ersättning till kontaktperson och kontaktfamilj enligt SoL och i Cirkulär 2002:120 rekommendationer om ersättning till kontaktperson och kontaktfamilj/stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS. Arvodet utgår per vårddygn som 1/30 av vad som utbetalas till ett familjehem per månad. Beräkningen av dygnsarvoden till kontaktfamiljer ska följa det förändrade beräkningssättet och motsvarande höjning av arvoden till familjehemmen.

Arvodet till kontaktpersoner berörs ej av det förändrade beräkningssättet utan följer som tidigare prisbasbeloppet.

Förvaltningens synpunkter och förslag till beslut

Förvaltningen anser att det är bra med centrala rekommendationer för beräkning av ersättningarna till kontaktfamiljer och att Svenska kommunförbundets förslag på förändrat beräkningssätt av arvoden är rimligt. Det är svårt att rekrytera kontaktfamiljer och det är viktigt att värna om denna insatsform som utgör en viktig del i det förebyggande arbetet bland barn och unga och i stödet till funktionshindrade.

Det nya beräkningssättet innebär en kostnadsökning för stadsdelsnämnderna och socialtjänstnämnden. Kostnadsökningen är något svårbedömd eftersom kostnaderna för kontaktperson och kontaktfamilj redovisas gemensamt i stadens uppföljningssystem. En rimlig bedömning är att stadens årskostnad för kontaktfamiljer kommer att öka med omkring 4,2 mkr baserat på engångshöjningen av arvoden med 20 procent och utifrån uppgifter om 2002 års kostnader. Svenska kommunförbundet rekommenderar att det nya beräkningssättet ska börja tillämpas från och med år 2003 och genomföras senast under år 2004. Förvaltningens förslag är att staden beslutar anta det nya beräkningssättet för arvoden till kontaktfamiljer från 2004-01-01.

REMISSER

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta stadsdelsnämnd och Vantörs stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 21 oktober 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Stadsledningskontorets synpunkter

Stadsledningskontoret föreslår att Svenska Kommunförbundets rekommendationer till nytt beräkningssätt av arvoden till kontaktfamiljer enligt SoL och kontaktfamiljer/stödfamiljer som korttidsvistelse enligt LSS godkänns. Det nya beräkningssättet föreslås börja gälla fr.o.m. den 1 januari 2004.

Socialtjänstnämnden anser att Svenska Kommunförbundets rekommendationer är bra och att förslaget till förändrat beräkningssätt av arvoden är rimligt. Stadens årskostnad för kontaktfamiljer beräknas öka med ca 4,2 mnkr. Nämnden konstaterar att det är svårt att rekrytera kontaktfamiljer samtidigt som det är viktigt att värna om de insatser som utgör en viktig del i det förebyggande arbetet bland barn och unga och i stödet till funktionshindrade.

Stadsledningskontoret instämmer i att centrala rekommendationer är bra, men de tar inte alltid hänsyn till de ekonomiska effekterna för kommunerna. Svenska Kommunförbundets rekommendation innebär att stadsdelsnämndernas och socialtjänstnämndens kostnader för kontaktfamiljer ökar med ca 4 mnkr. Ökningen bör enligt stadsledningskontoret kunna inrymmas inom respektive nämnds budgetram.

Inom omsorg om funktionshindrade finns det ca 480 personer som har LSS-beslutad insats av korttidsvistelse på korttidshem. Stadsdelsnämnderna erhåller en omsorgsnivåschablon för dessa insatser som grundar sig på antalet beviljade dygn i genomsnitt per månad. År 2003 uppgår den budgeterade kostnaden för insatser på korttidshem till 111,6 mnkr för staden. Förslaget om höjning av arvoden till korttidshem innebär ökade kostnader för stadsdelsnämnder. Kostnadsökningarna bedöms dock vara marginella då höjningen av arvoden enbart omfattar de arvoden som utbetalas i enlighet med kommunförbundets riktlinjer. Stadsledningskontoret anser att kostnadsökningen bör kunna inrymmas inom den befintliga budgetramen för korttidshem.

Bromma stadsdelsnämnd beslutade den 30 oktober 2003 att föreslå kommunstyrelsen att anta Svenska kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av dygnsarvoden till kontaktfamiljer/stödfamiljer enligt SoL och LSS från 1 januari 2004.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande från den 16 oktober 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningens förslag

Arvodena till familjehem och kontaktfamiljer har följt prisbasbeloppet, vilket har givit ett betydligt sämre utfall än om det följt löneutvecklingen inom vård- och omsorgsyrkerna. Detta har skapat missnöje bland familjehemmen och lett till svårigheter att rekrytera och behålla dem. Familjehemmens insats är angelägen och förvaltningen stödjer det aktuella förslaget om höjning av arvoden.

Kostnaderna för Bromma stadsdelsförvaltning ökar genom förslaget med 28 000 kronor per år. Kostnaderna beräknas i år till 116 500 kronor.

Enskede-Årsta stadsdelsnämnd beslutade den 6 november 2003 att ställa sig bakom förslaget att anta Svenska kommunförbundets rekommendation till nytt beräkningssätt av dygnsarvoden till kontaktfamiljer/stödfamiljer enligt SoL och LSS att gälla från och med 1 januari 2004.

Enskede-Årsta stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande från den 8 oktober 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Inom individ och familjeomsorgen i Enskede- Årsta stadsdelsområde finns för närvarande 32 kontaktfamiljer. Det är idag allt svårare att rekrytera kontaktfamiljer. Uppdraget kan i många fall vara svårt, då det både gäller att ta hand om ett barn och att förhålla sig till de biologiska föräldrarna. Det är möjligt att en högre ersättning kan underlätta för förvaltningen att rekrytera fler och mer erfarna familjehem, som kan klara svårare uppdrag. Den föreslagna höjningen av arvoden bedöms medföra ökade kostnader med cirka 100 000 kr år 2004 vid oförändrat antal kontaktfamiljer. Nuvarande kostnad är cirka 374 000 kr per år.

Kostnaderna för arvoden till familjehem inom individ och familjeomsorgen bedöms i Enskede- Årsta öka med 924 000 kr år 2003 jämfört med 2002. I de ökade kostnaderna ingår dels de genomförda höjningarna av arvoden dels ersättning för förlorad arbetsinkomst för några familjehemsföräldrar, men ej fler placeringar.

Kontaktpersoner är lättare att rekrytera till ungdomar. Vid svårare uppdrag används kvalificerade kontaktpersoner som också får en högre ersättning. Att ersättningsnivåerna för kontaktpersoner fortsatt kopplas till prisbasbeloppet är rimligt. Deras uppdrag gäller insatser ofta för några timmar i veckan och är ej dygnslånga insatser som för kontaktfamiljer.

Inom resursenheten för barn i behov av särskilt stöd finns för närvarande 14 barn med insatsen kontaktfamilj/korttidsvistelse enligt SoL/LSS. Arvoden bestäms för tre av barnens familjehem enligt kommunförbundets riktlinjer medan övriga elva har arvoden som följer ersättningsregler som tillämpats inom landstinget. Nya kontaktfamiljer arvoderas enligt kommunförbundets riktlinjer.

Arvodensnivån till de kontaktfamiljer som följer landstingets ersättningsregler ligger mycket högre än nivån till de familjer får som följer kommunförbundets riktlinjer. Den föreslagna höjningen av arvoden berör därför i nuvarande situation endast ett fåtal familjer och kostnadshöjningen blir därför marginell.

Förvaltningen är positiv till att arvoderingen till kontaktfamiljer anpassas till det nya beräkningssätt som kommunstyrelsen redan beslutat om ska gälla för familjehem för barn och unga, vid barn/ föräldraplaceringar samt familjehem för vuxna. Det är viktigt att framhålla att

den föreslagna höjningen av arvoden inte ska tillämpas generellt utan endast omfatta de familjer som har lägre arvoden än den föreslagna nivån.

Vantörs stadsdelsnämnd beslutade den 30 oktober 2003 att tillstyrka Svenska kommunförbundets rekommendation till höjda arvoden för kontaktfamiljer och stödfamiljer samt nytt beräkningssätt från och med 1 januari 2004.

Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande från den 7 oktober 2003 är i huvudsak av följande lydelse.

Förvaltningens synpunkter

Förvaltningen anser att Svenska Kommunförbundets förslag till förändrat beräkningssätt av arvoden till kontakt- och stödfamiljer är rimligt och bör gälla från och med den 1 januari 2004. Det är också positivt att det finns riktlinjer för staden för hur höjningen av arvoden sedan ska ske. Förslaget innebär dock att stadsdelens kostnader för insatsen ökar om antalet kontaktfamiljer kvarstår.

Kontakt- och stödfamiljer är en viktig insats som används framför allt för barn och ungdomar. I september 2003 hade 30 barn och 8 ungdomar i Vantör kontaktfamilj enligt SoL och det fanns fyra korttidsfamiljer för barn (LSS). Ett tiotal barn och ungdomar hade kontaktpersoner. Det nya beräkningssystemet innebär att kontaktfamiljerna får en högre ersättning än tidigare när kontaktbarnet vistas i hemmet medan man inte får ersättning när barnet inte är där. Detta är en skillnad jämfört med tidigare.

2002:121

Ersättningar till kontaktfamiljer enligt SoL

Detta cirkulär ersätter cirkulär 1987:43 avseende ersättningar till kontaktfamiljer som en insats enligt socialtjänstlagen. Svenska Kommunförbundet lämnar, till vägledning för socialnämnderna, rekommendationer avseende arvode och omkostnadsersättningar till kontaktfamiljer.

Insatsen kontaktfamilj är en betydelsefull insats i det förebyggande arbetet inom framför allt barn- och ungdomsvården. Majoriteten av dem som beviljas insatsen är barn till ensamstående mammor. Syftet med insatsen är att barnen skall få stöd och stimulans i sin utveckling och bli delaktiga i ett vardagligt familjeliv samt att föräldern får hjälp och avlastning i föräldrarollen och tid för egna behov.

Kontaktfamiljernas uppdrag är att bidra med en vanlig medmänsklig kontakt, vara en god förebild och bryta en social isolering. Det är inte meningen att insatsen skall ersätta en professionell behandlingsinsats. Insatsen beviljas vanligen för ett eller två veckoslut per månad och/eller under t.ex. sportlov, men kan även ges på annan tid.

Arvodet

Arvodet utgör ersättning för den insats och tid som uppdraget kräver. Det utgår per vård dygn som 1/30 av vad som utbetalas till ett familjehem per månad. Ersättningar till familjehem beskrivs i förbundets cirkulär 2002:98.

En vistelse som pågår från fredag eftermiddag till söndag kväll räknas som 21/2 dygn.

Lördagar, söndagar, helgdagar samt dag före helgdagar utgår dubbelt arvode. Om vistelsen hos kontaktfamiljen pågår sammanhängande i mer än 14 dagar utbetalas dubbelt arvode endast inom ramen för de första 14 dagarna.

Omkostnadsersättning

Omkostnadsersättningen skall ersätta kontaktfamiljen för den merkostnad som följer med uppdraget. Ersättningen skall täcka barnets kost och logi, aktiviteter samt gemensamma hushållsutgifter.

Omkostnadsersättningen är 1/30 av den omkostnadsersättning som utbetalas per månad till familjehem.

För barn upp t.o.m. 12 år utgör den 105 % av för året gällande prisbasbelopp. För barn i åldern 13 t.o.m. 19 år utgör den 120 % av för året gällande prisbasbelopp. Vid speciella kostnadsdrivande behov kan nivåerna höjas upp till 150 % respektive 170 %.

För år 2003 är omkostnadsersättningen för barn t.o.m. 12 år per vård dygn 115 kronor och för barn 13 t.o.m. 19 år per vård dygn 130 kronor. Beloppen har avrundats till närmast högre fem kronor. Ingen dubblering sker av omkostnadsersättningen.

Utbetalning av ersättning

Ersättningen utbetalas till den person som är nämndens uppdragstagare d.v.s. den ena eller båda i kontaktfamiljen efter deras önskemål.

Arvodet och omkostnadsersättningen betalas endast ut till enskilda personer. Kommunen kan inte betala ut ersättningarna till en kontaktfamiljs bolag.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet

Anita Sundin

Margareta Erman

2003:91

Ersättningar till kontaktperson och kontaktfamilj/-stödfamilj som korttidsvistelse enligt LSS för år 2004

Svenska Kommunförbundet har i cirkulär 1995:83 utfärdat rekommendationer avseende omkostnadsersättningar och arvodesersättningar för kontaktpersoner och kontakt/stödfamiljer som korttidsvistelse enligt LSS.

Detta cirkulär är ett komplement till ovanstående. Omkostnadsersättningen är beräknad med utgångspunkt i 2004 års prisbasbelopp, vilket är 39 300 kronor. dygnsarvodet beräknas efter familjehemsersättningen och har höjts med 4,1 %.

Arvode, exempel

15 % = 491 kronor/månad

Omkostnadsersättning

10 - 40 % = 328 - 1310 kronor/månad

Ersättning till kontakt/stödfamilj

Nedan lämnas några räkneexempel på dygnsbelopp.

Arvode, exempel

Ålder 0-12 år

135 kronor, 213 kronor, 297 kronor

Ålder 13-19 år

172 kronor, 213 kronor, 297 kronor

Vuxna

213 kronor, 250 kronor, 297 kronor

Omkostnadsersättning

Ålder 0-12 år

105 % = 115 kronor, 150 % = 165 kronor

Ålder 13-19 år

120 % = 130 kronor, 170 % = 185 kronor

Vuxna

120 % = 130 kronor, 170 % = 185 kronor

Lördagar, söndagar, helgdagar och dag före helgdagar utgår dubbelt arvode. Om vistelsen pågår sammanhängande i mer än fjorton dagar utbetalas dubbelt arvode endast inom ramen för de första fjorton dagarna.

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av förbundssekreterare Margareta Erman, tfn 08-452 78 45.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Sektionen för Socialtjänst, skydd och säkerhet

Anita Sundin

Margareta Erman